

## **IMPLICAȚII PENALE ALE STATUTULUI JURIDIC AL ADMINISTRATORULUI ȘI AL LICHIDATORULUI**

*Cristian BRÎNZA*

**CZU: 347.964:347.427**

[branzacristian@gmail.com](mailto:branzacristian@gmail.com)

Într-o publicație științifică, R. Popov enunță că administratorul insolvenței este persoană publică, mai precis – persoană investită de stat să îndeplinească activități de interes public în sensul alin. (2) art. 123 CP RM [1]. Noțiunea „administrator al insolvenței” este legată intim de alte noțiuni: „administrator autorizat”; „administrator provizoriu”; „lichidator”. În cadrul acestui studiu, ne propunem să stabilim dacă art. 123 sau 124 CP RM se referă la persoanele desemnate prin aceste trei noțiuni.

În conformitate cu art. 2 al Legii nr. 161 din 18.07.2014 cu privire la administratorii autorizați (în continuare – Legea nr. 161/2014), noțiunea de administrator autorizat semnifică „orice persoană fizică investită potrivit legii cu atribuții de supraveghere și/sau de administrare în cadrul procedurii succesorale, procedurii de insolvență, procedurii de dizolvare judiciară și în alte cazuri prevăzute de legislație”. Acest articol, în coroborare cu Recomandarea Uniunii Administratorilor autorizați din Moldova cu privire la particularitățile aplicării alin. (8), (9) art. 68 cu alte prevederi ale Legii insolvenței [2], ne ajută să conchidem că noțiunea „administrator autorizat” este una primară (de prim rang) față de noțiunile „administrator al insolvenței”, „administrator provizoriu” și „lichidator” (*i.e.*, pentru a fi administrator al insolvenței, administrator provizoriu sau lichidator, este obligatoriu să ai calitatea de administrator autorizat).

Administratorul autorizat este persoană publică (mai precis – persoană autorizată de stat să îndeplinească activități de interes public în sensul alin. (2) art. 123 CP RM). Această concluzie rezultă din lit. d) alin. (2) art. 6 al Legii nr. 161/2014: „În limitele prevăzute de lege, Ministerul Justiției [...] emite autorizații pentru activitatea de administrator [...]”. Potrivit alin. (1) art. 18 din aceeași lege, „autorizația pentru activitatea de administrator se eliberează [...] prin ordinul ministrului justiției [...]”.

Conform alin. (1) art. 4 al Legii nr. 149 din 29.06.2012 a insolabilității (în continuare – Legea nr. 149/2012), „participanți la procesul de insolabilitate sunt: administratorul provizoriu, administratorul insolabilității, lichidatorul [...]”. Noțiunile „administrator al insolabilității”, „administrator provizoriu” și „lichidator” se referă la ipostaze temporale diferite. În această privință, Legea nr. 149/2012 stabilește: „Atribuțiile administratorului provizoriu încetează în momentul desemnării administratorului insolabilității/lichidatorului de către instanța de insolabilitate sau al respingerii cererii introductive în lipsa temeiului de insolabilitate” (alin. (8) art. 25); „Atribuțiile administratorului insolabilității încetează în momentul în care instanța de insolabilitate stabilește atribuțiile lichidatorului” (alin. (7) art. 63).

Anumite dispoziții ale Legii nr. 149/2012 pot duce spre ideea că administratorul provizoriu, administratorul insolabilității și lichidatorul îndeplinesc condițiile stabilite în art. 124 CP RM: „Instanța de insolabilitate nu are în competența sa atribuții manageriale, acestea fiind exercitate de către administratorul provizoriu, administratorul insolabilității/lichidator [...]” (alin. (7) art. 5); „În cererea introductivă a debitorului trebuie să se indice [...] candidatura propusă la funcția de administrator al insolabilității/lichidator” (lit. h) alin. (1) art. 16); „În cererea introductivă a creditorului trebuie să se indice [...] propunerea candidaturii la funcția de administrator provizoriu pe perioada de observare a debitorului” (lit. e) alin. (1) art. 20). Însă această primă impresie este falsă, deoarece nu are ca premisă luarea în calcul a altor prevederi ale Legii nr. 149/2012. Conform art. 2 alin. (5) art. 5, alin. (1), (2) și (4) art. 63 și art. 71 din această lege, administratorul provizoriu, administratorul insolabilității sau lichidatorul sunt desemnați ori destituiți de către instanța de insolabilitate; instanța de insolabilitate acceptă cererea de demisie a administratorului provizoriu, a administratorului insolabilității sau a lichidatorului. Rezultă că administratorul provizoriu, administratorul insolabilității și lichidatorul sunt persoane publice, mai precis – persoane investite de stat să îndeplinească activități de interes public în sensul alin. (2) art. 123 CP RM.

Potrivit alin. (2) art. 1 al Legii nr. 149/2012, acest act legislativ nu se aplică băncilor. Lichidarea – benevolă sau silită – a unei bănci este

efectuată în temeiul Legii nr. 550 din 21.07.1995 cu privire la lichidarea băncilor (în continuare – Legea nr. 550/1995). Anumite dispoziții ale acesteia duc spre ideea că lichidatorul băncii îndeplinește condițiile stabilite în art. 124 CP RM: „Lichidatorul are atribuții depline și exclusive de a conduce, a gestiona și a controla banca” (alin. (1) art. 38<sup>4</sup>); „[...] De la data retragerii licenței [...] toate împuternicirile organelor de conducere ale băncii trec la lichidator, care devine unicul reprezentant legal al băncii” (lit. e) alin. (1) art. 38<sup>5</sup>). Această primă impresie este veridică doar în parte. Or, din alin. (3) art. 38<sup>1</sup>, alin. (7) art. 38<sup>2</sup> și alin. (1) art. 38<sup>13</sup> ale Legii nr. 550/1995 (care fac parte din Capitolul VI<sup>1</sup> „Lichidarea silită a băncii”) aflăm că lichidatorul băncii este numit în funcție sau destituit din funcție de către BNM; această autoritate publică acceptă cererea de demisie a lichidatorului băncii. În consecință, în cazul lichidării silită a băncii, lichidatorul este persoană publică, mai precis – persoană investită de stat să îndeplinească activități de interes public în sensul alin. (2) art. 123 CP RM. Nu același lucru putem afirma despre lichidator în cazul lichidării benevole a băncii. Din art. 38<sup>16</sup> și 38<sup>17</sup> ale Legii nr. 550/1995 (care fac parte din Capitolul VI<sup>2</sup> „Lichidarea benevolă a băncii”) desprindem că lichidatorul băncii (membrul comisiei de lichidare a băncii) este numit în funcție/destituit din funcție de către adunarea generală a acționarilor. În acest caz, nu statul (reprezentat de BNM), ci banca învestește lichidatorul (membrul comisiei de lichidare a băncii) s-o gestioneze. În plus, în acord cu alin. (1) art. 73 al Legii nr. 1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni (în continuare – Legea nr. 1134/1997), coroborat cu alin. (1) și (2) art. 36 al Legii nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor, lichidatorul (membrul comisiei de lichidare a băncii) exercită atribuții de dispoziție în conducerea băncii. *Ergo*, în cazul lichidării benevole a băncii, lichidatorul (membrul comisiei de lichidare a băncii) cade sub incidența art. 124 CP RM.

Precizăm că lichidarea benevolă a băncii este posibilă doar atunci când banca nu se află în situație de insolvabilitate. Din alin. (5) art. 230 și art. 231 Cod civil rezultă că lichidarea unei persoane juridice poate fi efectuată în afara procedurii insolvabilității. Prevederi similare conțin lit. a), pct. 2-5 lit. b) alin. 2 art. 34 al Legii nr. 845 din

03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (în continuare – Legea nr. 845/1992).

În general, lichidarea unei persoane juridice poate fi silită (forțată) sau benevolă (voluntară). Cele două tipuri de lichidare a unei persoane juridice au la bază temeuri legale diferite. Însă, pentru studiul de față, contează mai mult cine desemnează lichidatorul/administratorul fiduciar în cazul lichidării silite (forțate) și al lichidării benevole (voluntare). Astfel, de exemplu, conform alin. (2) art. 35 al Legii nr. 845/1992, „lichidarea întreprinderii se efectuează de comisia de lichidare sau de lichidator, desemnați de fondatori (asociați) sau, după caz, de instanța de judecată”. În genere, lichidarea este silită (forțată) atunci când este decisă de: 1) instanța de judecată sau 2) BNM (în cazul băncilor). Lichidarea este benevolă (voluntară) atunci când este decisă de fondatori (asociați; acționari). Prin urmare, în cazul lichidării silite (forțate), lichidatorul (sau administratorul fiduciar în sensul art. 98<sup>1</sup> al Legii nr. 1134/1997) este persoană publică, mai precis – persoană investită de stat să îndeplinească activități de interes public în sensul alin. (2) art. 123 CP RM. *Per a contrario*, în cazul lichidării benevole (voluntare), lichidatorul este persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală în sensul art. 124 CP RM.

#### ***Referințe:***

1. POPOV, R. Este oare administratorul insolvenței persoană publică? În: *Актуальные научные исследования в современном мире: XXIV Междунар. научн. конф. (26-27 апреля 2017 г., Переяслав-Хмельницкий)*. Сб. научных трудов. Переяслав-Хмельницкий, 2017, вып. 4, ч. 9, сс. 63-68.
2. Recomandarea Uniunii Administratorilor autorizați din Moldova cu privire la particularitățile aplicării alin. (8), (9) art. 68 cu alte prevederi ale Legii insolvenței. [Accesat 09.06.2020] Disponibil: <http://www.uaam.md/activity-uaam-2/unification-practice-uaam-2/13-recomandare-cu-privire-la-particularitatile-aplicarii-alin-8-9-art-68-cu-alte-prevederi-ale-legii-insolvabilitatii>